

„Obiady terapeutyczne” – analiza możliwości finansowania

Krasnostawskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Projekt realizowany jest w ramach projektu grantowego „Generator Innowacji. Sieci Wsparcia”, prowadzonego w formule inkubatora innowacji społecznych, przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”. Projekt finansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Wkład własny zapewniła Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności w ramach Programu „Uniwersytety Trzeciego Wieku – Seniorzy w akcji”.

Prezentacja innowacji społecznej „Obiady dla seniorów” - wprowadzenie

Krasnostawskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych otrzymało w 2018 r. grant na testowanie innowacyjnego rozwiązania polegającego na przygotowywaniu i dostarczaniu obiadów seniorom zależnym przez uczestników prowadzonego przez Stowarzyszenie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krasnymstawie (WTZ).

W codziennych zajęciach WTZ biorą udział uczestnicy - osoby niepełnosprawne, które mają zajęcia w pracowniach terapeutycznych. Jedną z nich jest Pracownia gospodarstwa domowego, czyli kuchnia. Pod opieką instruktora - terapeuty zajęciowego nasza kuchnia przygotowywała zdrowe posiłki dla seniorów. Dla uczestników była to forma rehabilitacji, trening umiejętności zawodowych oraz okazja do nawiązywania kontaktów poza WTZ. Natomiast seniorzy zyskali możliwość korzystania za darmo z dwudaniowych obiadów dostosowanych do zalecanej dla nich diety, dostarczanych do domu. Skorzystali też z konsultacji z dietetykiem. Powstały również relacje na linii uczestnik WTZ - senior przy okazji dostarczania posiłków, przez co czuli się mniej samotni. Zorganizowaliśmy również warsztaty o zdrowym odżywianiu dla seniorów i ich opiekunów.

Zapewnienie zdrowych obiadów starszym osobom zależnym przebywającym w domach podnosi jakość ich życia, przyczynia się też do zachowania przez nich dłużej zdrowia/ nie pogarszania się stanu zdrowia, gdyż stanowi element profilaktyki zdrowotnej. Jest również bardzo dużym odciążeniem od obowiązków dla opiekunów. Dzięki wdrożeniu innowacji mają oni pewność, że senior zje przynajmniej jeden ciepły, pełnowartościowy posiłek dziennie. To wsparcie jest tym bardziej znaczące, im dłużej trwa. Regularność, systematyczność, przewidywalność (dwudaniowy obiad, o stałej porze, we wszystkie dni robocze) jest tu ważnym, dodatkowym atutem zarówno dla osoby starszej, jak i opiekuna rodzinnego. Dla seniora stanowi oczekiwany punkt codziennego życia, wprowadzając urozmaicenie. Opiekun rodzinny może zaplanować jak inaczej wykorzystać czas, który zajęłoby mu przygotowanie posiłków.

Na stronie <http://obiadyterapeutyczne.pl/> przygotowanej przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”, znajdziecie więcej praktycznych informacji o innowacji, a także kontakt do osób, które chętnie doradzą, jak przygotowywać „Obiady terapeutyczne” u siebie – włącznie z przykładowym menu.

Po zakończeniu projektu, gotowanie i dostarczanie obiadów dla osób starszych zależnych kontynuowane jest u nas odpłatnie, poprzez założoną przez Stowarzyszenie spółdzielnię socjalną. Istnieją jednak także inne możliwości finansowania innowacji.

Możliwości finansowania „Obiadów terapeutycznych” przez samorządy lokalne

Samorządy lokalne, wdrażając swoją politykę senioralną, mogą skorzystać z możliwości zlecenia organizacjom pozarządowym, przedsiębiorstwom społecznym realizacji swoich zadań, korzystając z:

Klauzule społeczne¹

Klauzule społeczne to rozwiązanie przewidziane przez prawo unijne i polskie Prawo zamówień publicznych. Klauzule społeczne pomagają tak kształtować zamówienia publiczne,

¹ Za: <https://publicystyka.ngo.pl/klauzule-spoeczne-w-nowelizacji-zamowien-publicznych-co-zmienia>

żeby poza realizacją podstawowego celu zamówienia, osiągnęte były również inne społecznie korzystne cele.

Zamówienia dla podmiotów ekonomii społecznej

Art. 22 ustawy zawiera klauzulę nazywaną **klauzulą zastrzeżoną**. Klauzula ta pozwala zamawiającemu ograniczyć krąg podmiotów, które będą konkurować o zamówienie. Klauzula wyróżniała do tej pory podmioty zatrudniające niepełnosprawnych i stawiała wysokie wymaganie (50 proc. zatrudnionych osób niepełnosprawnych). Nowelizacja poszerza krąg wykluczonych i jednocześnie zmniejsza wymagany poziom ich zatrudnienia.

Zamawiający może zastrzec, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie zakłady pracy chronionej oraz inni wykonawcy, których działalność obejmuje społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych, w szczególności:

1. osób niepełnosprawnych,
2. osób bezrobotnych,
3. osób pozbawionych wolności lub zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem,
4. osób z zaburzeniami psychicznymi,
5. osób bezdomnych,
6. osób, które uzyskały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
7. osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia,
8. osób będących członkami mniejszości znajdującej się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności będących członkami mniejszości narodowych i etnicznych.

To zamawiający określa minimalny procentowy wskaźnik zatrudnienia osób marginalizowanych. Wskaźnik ten jednak nie będzie mógł spaść poniżej 30% zatrudnionych.

Rozwiązania nazywane klauzulami społecznymi pojawiły się w prawie zamówień publicznych w 2009 r. – następnie wzmocniono je w 2014 r. Od 2009 r. funkcjonuje opisana przed chwilą **klauzula zastrzeżona** (w kształcie preferującym tylko zatrudnienie niepełnosprawnych).

Inną klauzulą jest **klauzula zatrudnieniowa**, która podobnie jak zastrzeżona preferuje zatrudnienie osób mających kłopoty na rynku pracy. Jednak nie jest to zamknięcie konkursu i skierowanie go do określonej grupy podmiotów zatrudniających określony procent osób marginalizowanych.

Do niedawna istniała również **klauzula pracownicza**, mobilizująca do tworzenia przez pracodawców funduszy szkoleniowych (funkcjonowała do 2014 r.).

W 2014 r. pojawiły się jeszcze:

- przepisy pozwalające preferować firmy, które zatrudniają pracowników w oparciu o umowę o pracę,
- przepisy wprowadzające obowiązek stosowania przez zamawiających dodatkowych kryteriów oceny poza - dominującym w zamówieniach – kryterium ceny.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Wieloletni rządowy program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, finansowany ze środków budżetu państwa, ruszył 1 stycznia 2019 r. To pomoc dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.

Dla kogo wsparcie?

Program „Posiłek w szkole i w domu” to wsparcie finansowe gmin w dożywianiu mieszkańców – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego (zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności) oraz w postaci produktów żywnościowych.

To m.in. gorący posiłek dla uczniów przygotowany w szkolnej stołówce. Program dofinansuje również posiłki dowożone osobom dorosłym (np. niewychodzącym z domu ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które same nie są w stanie ich przygotować.

III.2. MODUŁ DLA OSÓB DOROSŁYCH

III.2.1. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w [art. 7](#) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

III.2.2. Gmina może zorganizować dowóz posiłków dla tych grup mieszkańców gminy.

Środki unijne

Możliwe jest też ubieganie się o środki unijne na finansowanie „Obiadów terapeutycznych” w ramach **Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)**. Środki EFS są wykorzystywane na dwóch poziomach: krajowym i regionalnym. Na poziomie krajowym w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) oraz poprzez 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO). Środkami POWER zarządza Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a środkami z RPO – urzędy marszałkowskie.

Jednym z celów tych środków jest promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa, w co wpisują się „Obiady terapeutyczne”.

Bieżące konkursy grantowe można znaleźć na stronie <https://efs.mrpips.gov.pl/strona-glowna>